

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΝΥΧΤΕΣ

Τί απαγοήτευση! Όσοι είχαν στηρίξει ἐλπίδες στὸ θέατρο τοῦ Ὁδείου, μὰ καὶ οἱ πιδ αὐστηροὶ ἐπικριτὲς του ποτὲ δὲ μπορούσαν νὰ περιμένουν τέτοιο ἔναν ξεπεσμό. Εἶναι ζήτημα ἂν μπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσει νὰ ὀνομάζεται θέατρο, θέατρο σοβαρὸ, καλλιτεχνικὸ, τὸ θέατρο τοῦ Ὁδείου μετὰ τὴν προχθεσινὴ παράσταση. Οἱ «Ἀραβικὲς Νύχτες» ποὺ τίς τιτλοφόρησε κωμωδία θὰ εἶσαν πάρα πολὺ ἀνόητες ἀκόμα καὶ γιὰ λιμπρέττο ὀπερέτας. Δὲν ἔχουν κανένα πνεῦμα, τὰ πρόσωπα δὲν εἶναι παρὰ ἀντρέικελα, καὶ βέβαια δὲν εἶναι δυνατό νὰ θεωρηθεῖ δράση ἢ συνέχεια σκηνῶν μονότονων ποὺ δείχνουν ὁλοένα τὴν ἀπελπιστικὰ κοινότοπη σὲ φάρσες σύγχυση τῶν προσώπων. Τὸ πιδ χαμηλὸ, τὸ πιδ πρόστυχο εἶδος τοῦ κωμικοῦ. Ἴσως νὰ ὑπάρχουν στὴν παγκόσμια φιλολογία καὶ ἄλλες ὅμοια ἄσχημες φάρσες, φαίνεται ὁμως δύσκολο, ἂν ὄχι καὶ ἀδύνατο, νὰ ὑπάρχουν χειρότερες. Καὶ τὸ γαλλικὸ θέατρο προσφέρει τόσες κωμωδίες βέβαια ὄχι πολὺ βαθιὲς οὔτε ἐξαιρετικὰ ἀληθινές, ἀλλὰ τόσο λεπτές, τόσο γεμάτες πνεῦμα! Δυστυχῶς ἡ Διεύθυνση τοῦ Ὁδείου θέλει νὰ ἀγνοεῖ σχεδὸν ἐντελῶς τὸ σύγχρονο γαλλικὸ θέατρο. Ὅσο καὶ ἂν ἀνυψωθεῖ πάλι τὸ Ὁδεῖο, ἴσως μὲ ἄλλες παραστάσεις, τὸ ὅτι μπόρεσε νὰ σκεφτεῖ καὶ νὰ παρουσιάσει τίς «Ἀραβικὲς Νύχτες», θὰ ἐμποδίσουν πολὺ νὰ τοῦ ἔχει κανέναν πιδ ἐμπιστοσύνη καὶ ἐκτίμηση. Ἀπαρνήθηκε τὸν προορισμὸ του. Ἡ φανέρωσε μιὰ τέλεια ἀγνοία, μιὰ ἀπόλυτη ἔλλειψη ἔστω καὶ διαίσθησης καλλιτεχνικῆς, ἢ μᾶλλον, γιατί δὲν ἐξηγεῖται ἀπὸ τίς ἄλλες του ἐμφανίσεις τόση πιδ στοιχειοδότητὴ ἀνικανότητα, συνειδητὰ προτίμησε ἀντὶ νὰ προσπαθεῖ νὰ ἀνυψώσει τὸ κοινὸ, ὅπως εἶναι καθήκον του, προτίμησε νὰ κατέβει χαμηλότερα ἀκόμα ἀπὸ τὸ κοινὸ, γιὰ νὰ κολακέψει τὴν παιδιαστικὴ του ἀμορφοσύνη. Καὶ εἶναι πολὺ λυπηρὸ γιατί ἴσαμε τώρα μὲ ὅλα τὰ συχνὰ μεγάλα του λάθη, μὲ ὅλη τὴν τόσο στενὴ συντηρητικότητά του, ἰὸ θέατρο τοῦ Ὁδείου ἔδειχνε μιὰ εἰλικρινὴ προσπάθεια, μιὰ καλὴ θέληση, καὶ εἶχε παρουσιάσει κάποτε ἂν ὄχι τέλειες, τουλάχιστον σχετικὰ καλὲς ἐπιτυχίες. Στέκονταν ἀσύγκριτα ψηλότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα μας θέατρα. Εἶναι λυπηρὸ γιατί ἔχει κατορθώσει νὰ συγκεντρώσει ἀρκετοὺς ἡθοποιούς μὲ κάποια ἀξία ποὺ μ' αὐτοὺς θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσει σχετικὰ ἀνώτερες παραστάσεις ἀλλὰ ποὺ δὲν ξέρει νὰ τοὺς μεταχειριστεῖ ὅπως θὰ ἔπρεπε, ποὺ δὲν τοὺς δίνει τὴν ὕλη γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν.

Δὲν εἶναι κρίμα μιὰ ἰδιοφυΐα σὰν τοῦ κ. Κοντογιάννη νὰ σφίγγεται τόσο συχνὰ σὲ μικροὺς ἀσημαντοὺς ρόλους, νὰ ἀγωνίζεται στίς «Ἀραβικὲς Νύχτες» νὰ πλάσει ἕνα χαρακτήρα ἀνύπαρχο; Δὲν εἶναι κρίμα νὰ σέρνεται στὴ φάρσα ἢ τόσο λεπτὴ κωμικότητα τοῦ κ. Κοντογιάννη; Ὅσο καὶ ἂν τιμᾷ τὸν κ. Κοντογιάννη τὸ ὅτι κατόρθωσε ὁπωσδήποτε νὰ χαρακτηρίσει τὸν τιποτένιο, ψεύτικο ρόλο τοῦ Ἀρθουρ Χάμινγκτον δὲν ἐμποδίζει ὅτι μιὰ τέτοια παράσταση ὄχι μόνον δὲν τὸν ὠφελεῖ ἀλλὰ καὶ τὸν βλάπτει.

Ὅπως ὅλους τοὺς ἡθοποιούς ἄλλωστε Ἀντὶ νὰ ἀνυψώσουν τὸν ἑαυτὸ τους, ὅλοι ἔπρεπε στίς «Ἀραβικὲς Νύχτες» νὰ τὸν χαμηλώσουν, νὰ τὸν ἱσοπεδώσουν μὲ τὴ φάρσα. Οἱ ἡθοποιοὶ ποὺ καίζον τίς φάρσες, σὲ μικρὰ, ἰδιαίτερα κατὰ θέατρο, δὲν εἶ-

ναι ποτὲ σὲ καμιὰ πολιτισμένη πολιτεία οἱ ἴδιοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ζητᾷ κανέναν ἀργότερα νὰ παίξουν σοβαρὰ, καλλιτεχνικὰ ἔργα. Ὁ κ. Συριόπουλος καὶ ὁ κ. Ροντήρης ἤσαν τὴν εὐκαιρία νὰ παρουσιάσουν σχεδὸν δικαιολογημένα ὅλη τὴν ἀφυσικότητα καὶ τὴν ὑπερβολὴ τους. Μὲ μιὰ τέτοια παράσταση στερεοποιούνται ἀκόμα τὰ ἐλαττώματά τους. Ὁ κ. Συριόπουλος παρουσίασε τὸν ὑπερήρη σὰν τέλειο νευρόσπαστο, καὶ ὁ Ροντήρης γελοιοποίησε ἀνυπόφορα, ἐντελῶς ἀπίθανα, τὸν καὶ ὅλας τόσο γελοῖο τύπο τοῦ νταντὴ ποὺ ζεῖ στὴ ράχη τῆς οἰκογενείας του, καὶ ὕστερα τῆς ἐρωμένης του. Ἐπειδὴ ὁμως λείπει καὶ ἀπὸ τὸν κ. Ροντήρη καὶ ἀπὸ τὸν κ. Συριόπουλο κάθε εὐλυγσία, ἀκόμα καὶ στὴ φάρσα τὸ αἰσθημα τοῦ θεάτρου, ἡ ὑπερβολὴ τους δὲν εἶταν παρὰ ἀνυπόφορα ἀφύσικη χωρὶς νὰ γίνεται καθόλου κωμικὴ.

Οἱ ἄλλοι ἡθοποιοὶ εὐτυχῶς δὲ μπόρεσαν νὰ κατεβῶν στὸ ἐπίπεδο τῆς φάρσας. Οἱ «Ἀραβικὲς Νύχτες» εὐτυχῶς δὲν παίχθηκαν ὅπως θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχε ἀπαιτήσει ἡ Διδασκαλεία, μιὰ ποὺ διάλεξε ἕνα τέτοιο κομμάτι, ἂν ἤθελε νὰ παρουσιάσει τουλάχιστον μιὰ ἐνότητα παίχθηκαν εὐγενικὰ. Εἶσαν θριβερεὲς οἱ προσπάθειες τῆς κ. Ζερβοῦ νὰ προστιχέει τὸν ἑαυτὸ της, νὰ καταστρέψει τὴ φυσικὴ της λεπτότητα μέσα στὸν τιποτένιο, γιατί εἶταν καὶ ἀνόητος, δῆθεν ἀστείος, ρόλο μιᾶς μεθυσμένης κακότητας. Εὐτυχῶς δὲν τὸ κατόρθωσε, διακρίνονταν ἡ προσπάθεια, καὶ παρουσίασε ἕνα σύνολο χωρὶς καμιὰ ἀρμονία. Ὁ κ. Παπαχρήστος ἔπαιξε πολὺ φουσκὰ, μὲ πολλὴ εὐγένεια τὸ ρόλο ἐνὸς φίλου τοῦ σπιτιοῦ, ἀλλ' ἐντελῶς ψυχρά, ἐντελῶς ἀδιάφορα. Θέλησε εὐτυχῶς ν' ἀγνοήσει ὅτι ἔπαιξε φάρσα. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ δ. Κωνσταντίνου καὶ ἡ δ. Μπατιστάτου. Ἐχουν καὶ οἱ δύο πολὺ τάλαντο, ὄχι κωμικὸ, οὔτε τραγικὸ, δυνατό τάλαντο γιὰ τὸ σύγχρονο δράμα. ἡ δ. Κωνσταντίνου γιὰ τοὺς ἐλαφρότερους καὶ ἡ δ. Μπατιστάτου γιὰ τοὺς σοβαρότερος ρόλους. Πρέπει ὁμως ἀπαραίτητα ἡ δ. Κωνσταντίνου νὰ δώσει περισσότερὴ εὐλυγσία στίς κινήσεις της καὶ ἰδιαίτερα στὸ βάδιμά της, τὸ ἀληθινὰ ἀκομψὸ καὶ ποὺ καταστρέφει τὸ χαριτωμένο της σύνολο, καὶ ἡ δ. Μπατιστάτου νὰ διορθώσει χωρὶς ἄλλο τὴν προφορά της. Εἶναι ἀνάγκη ὅσο καὶ ἂν εἶναι δύσκολο καὶ ἂν πρέπει νὰ κοπιώσει νὰ ξεσυνηθίσει τὸ πολὺ δυσάρεστὸ της ψεῦδισμα ποὺ μορεῖ νὰ τῆς ἐμποδίζει κάθε ἐπιτυχία. Καὶ θὰ εἶταν κρίμα γιατί ἔχει κινήσεις, στάσεις, μεγάλης καὶ ὅλας ἡθοποιου.

Γιὰ τὴν Κα Νέλα Βέρα δὲν εἶναι δυνατό νὰ γίνε καὶ λόγος. Πιδ ψεύτικο, πιδ κενὸ καὶ ἐπιτηδεμένο σύγχρονο, πιδ ἐκνευριστικὸ παίξιμο εἶναι δύσκολο νὰ φαντασθεῖ κανέναν. Κι οὔτε ὑπάρχει καμιὰ ἐλπίδα μετὰ τόσα χρόνια ποὺ ἐμφανίζεται στὴ σκηνὴ νὰ ἀνακαλυφθεῖ ποτὲ μέσα της κάποιος ἀφανέρωτος θησαυρὸς. Εἶναι καιρὸς ποὺ θὰ ἔπρεπε ἡ Διεύθυνση τοῦ Ὁδείου νὰ τῆς εἶχε ὑποδείξει ὅτι ἀνώφελα κοπιᾶζει, ὅτι δὲν ἔχει ἀπόλυτα καμιὰ θεατρικὴ κλίση.

Εἶταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ μὲ τίς «Ἀραβικὲς Νύχτες» ἡ Διεύθυνση τοῦ Ὁδείου ἀποφάσισε πιδ μιὰ φορὰ νὰ δώσει ἕνα κομμάτι ὄχι κατάλληλο γιὰ παραθεναγωγεῖα. Κι' ἔδωσε τίς «Ἀραβικὲς Νύχτες».

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

Τὸ διήγημά μου «Ἡ ἄλλη ὥρα», τυπωμένο στὸ τελευταῖο φύλλο τῶν «Νέων», δημοσιεύθηκε ἐντελῶς παραμορφωμένο. Ἡ γλώσσα, ὁλόκληρες λέξεις καὶ φράσεις ἀλλάχθηκαν, μερὰ ἀφαιρέθηκαν καὶ παρενέχθη ἕνα σύνολο χωρὶς συνέχεια, χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς κανένα νόημα.